

Undirstrikaðu líkasæluna:

Ikki ein politikari á fundi um matvørur

— Kunna gera reglur um matvørur. Men ongin er at ansa eftir, tær verða fylgdar

Ikki ein tann einasti politikari visti seg á fundinum hjá Brúkarafelagnum um matvørlóggávu. Við hesum undirstrikaðist tað, Brúkarafelagið fyrr hevur sagt um tann vantandi áhugan fyri hesum týðningarmikla máli.

Landsstýrið fekk í januar í ár eitt endaligt uppskot um matvørlóggávu. Tá onki frættist um tað aftur, skrivaði Brúkarafelagið Løgtinginum fyri at fáa tað at fáa gongd á.

— Men, segði formaður felagsins, Sigrid Dalsgaard, á fundinum mikukvøldið, tað versta, sum kundi henda, hendi. Løgtingið sendi skrivið í Landsstýrið.

Og enn er ongin matvørlóggávu.

Seks ár

Tað var longu í 1977, at Landsstýrið, tá var, setti ein arbeiðsbólk at gera

uppskot til heimildar- og rammulóg um alt, vit eta og drekka, innflutt og framleitt í Føroyum. Danmark fekk slíka lóggávu í 1973.

Á sumri 1981 handaði arbeiðsbólkurin Landsstýrinum fyrsta uppskotið.

Uppskotið bleiv so sent út til ymiskar áhuga-felagsskapir og -bólkar, kom síðani aftur til arbeiðsbólkin, sum so í januar læt Landsstýrinum endaliga uppskotið.

Ílla vard

Tað eru ikki bara politikararnir, sum sýna hesum máli lítlan áhuga.

Hóast fundurin hjá Brúkarafelagnum var væl lýstur, komu bert 25 fólk at hoyra um eftirlit við matvørum og skaðilig evni í matvørum.

Marjun Hanusardóttir, deildarleiðari á Heilsufroðiliga Starvsstovuni, segði, at heimildir eru at gera reglur. Men ongin er, sum kann hava fult eftirlit við, at tær verða fylgdar. Og so nyttar ikki nógv at hava tær.

Hesar heimildir eru í heilsusamtyktini frá 1972. Men 35 kommunur brúka

framvegis heilsusamtyktina frá 1933, sum er av-oldda. Ongin er, sum burturav tekur sær av at umsita heilsusamtyktirnar.

Hetta gera heilsunevndirnar. Men í teimum eru fólk, sum hava síni arbeiði at røkja.

Í Føroyum eru 50 kommunur, men í 1982 virkaðu 32 heilsunevndir, sæst í ársfrágreiðing Landslæknans.

Marjun Hanusardóttir segði, at heilsunevndir biðja

Heilsufroðiliga Starvsstovuna um ummæli, tá nýggj matvørvirki skulu setast á stovn.

— Tá brúka vit donsku ella norsku lóggávuna og ummælini hjá okkum verða næstan altíð tikið til eftirtektar av heilsunevndunum, segði hon.

Heilsufroðiliga Starvsstovan fær eisini fyrspurningar úr útlandum um, hvørjar reglur, vit brúka um matvørur her í Føroyum.

— Vit plaga at svara, at her kemur ein lóggávu, sum fer at líkjast teirri donsku og norsku.

Onkraqr lógir um matvørur eru í Føroyum. Til dømis »Lov om undersøgelse af levnedsmidler« frá 1910.

Men, segði Marjun Hanusardóttir, danskir stovnar, sum antin eru niðurlagdir ella umskipaðir, hava umsið hesar lógir. Tær eru í veruleikanum uttan virði, tær flestu.

Heilsufroðiliga Starvsstovan kannar regluliga bert mjólk og mjólkardrættir, soft-ice og drekkivatn.

Niðurstøðan hjá deildarleiðaranum á Heilsufroðiliga Starvsstovuni var hon, at okkum vantar ta trygd, sum bara eitt dygdargott eftirlit við matvørfarmleiddslu og -innflutningi kann veita okkum.

Tá matvørlóggávan einaferð er komin, mugu vit eisini hava ein útinnandi stovn at umsita hana.

— Tibetur er akutt matareitran sjáldsom í Føroyum. Men vit vita lítið um tey langtíðar skaðiliga árinini, sum til dømis litevni og haldevni í matvørum kunna elva til, segði hon.

Tilfar: Sukur og mjólkturevni, mjólkfeitt, haldevni og javningarevni, (E471 - E401 - E407 E410 - E412), víðurkend smakkevni. Kápa á sukurlátu og kokosfeitti.

Hóast onga lóggávu, eru virki í Føroyum, sum upplýsa, hvørji útlatingarevni, tey brúka.

Skuldi verið forboðið at mála matin

Ikki bara evnini, latin verða í matin, gera, at summi ikki tola hann.

Eisini náttúrlig matur, so sum egg, mjólk, og fiskur, uttan nokur útlatingarevni, kunna elva til ovurviðkvæmi (allergi). Ella til tað, sum verður nevnt intoleransa. Allergi kemur serliga fyri hjá børnum, intoleransa hjá vaksnum.

Í Danmark verður mett, at uml. 10.000 fólk um árið fáa astma, hoyfebur, skriðasótt og onnur sløg av ovurviðkvæmi av náttúrligum mati.

Men uml. 20.000 fáa ovurviðkvæmi av mati við útlatingarevnum, so sum litevni og haldevni.

Fleiri og fleiri í Vesturheiminum gerast sjúk av ovurviðkvæmi.

Hesum greiddi Jón á Steig, yvirleikni, frá á fundinum hjá Brúkarafelagnum um matvørlóggávuna.

Uttan at nevna nakað um krabbamein og aðrar møgular skaðar, so ivaðist Jón á Steig ikki í, at øll hesi útlatingarevni eru ikki av tí goðar.

Um litevni segði hann:

— Tað er ein óvani at mála føðina. Litevni áttu at verið fullkomiliga forboðin.

Fleiri evni

Hinvegin slepst ikki undan haldevnunum, helt Jón á Steig, tí tey verja matin. Men nøgdarnar eru ov stórar. Hann helt, tað er rættari at brúka fleiri evni, soleiðis at nøgðin av hvørjum verður so litil, at hon ikki fer upp um vandamarkið.

Tað nyttar onki at banna okkurt evni, tí tað verður uppdagað, tað er ov skaðiligt. Tí eftir eina tíð verður eisini neyðugt at bannað evnið, sum kemur í staðin fyri.

Fleiri ymisk evni og so lítið sum gjørligt av hvørjum.

Hetta helt Jón á Steig vera frægastu loysnina.

Smakkievniini kunna eisini, um ikki so ofta, elva til ovurviðkvæmi. Men við tey er lítið at gera, tí sjálvt í Danmark er ongin lóg. Hesi evni eru loyðdar-mál hjá framleiðaranum.

hd

14 SKIVER

Netto 1406

Pr. kg 56.79

Pakket 14.10.83

Sidste salgsdag 01.12.83

Mindst holdbartii 07.12.83

SKAL OPBEVARES VED HØJST 5°C

71 73

5 750002 889107

Ingredienser: Svine- og kalvekød Spæk Salt Kartoffelmel Sojaprotein Krydderier Hvidlødspulver Sukker	I varen: ca. 47% ca. 41% ca. 5% ca. 3% ca. 2%	Tilsat: L-ascorbinsyre, farvestoffer (ponceau 4R, erythrosin, carotenoider), konserveringsmiddel (natriumnitrit), TØRRET, RØGET Kødindhold før tærring ca. 59% Saltindhold ca. 5,0 g pr. 100 g af varen	VARERAKTA DGN 104.4 FREMSTILLET UNDER AUT. NR. 271 LØSKARET OG PAKKET UNDER AUT. NR. 296
Næringsindhold pr. 100 g af varen		Energi-fordeling	
Energi ca.: (520 kJ) 2170 kilojoule			
Protein ca. 13 g		10%	
Fedt ca. 50 g		88%	
Kulhydrat ca. 3 g		2%	

Nógv stuttlig orð og tøl, sum ikki siga fólkí nógv. Tó er evnið nitrit rættiliga kent, eftir at nógv skrivning hevur verið um, at tað møguliga kann elva til krabbamein.

Tó er ringt at sleppa undan hesum evni, sum serliga er í viðskerapylsum, tí tað forðar fyri vandamiklu eitranini botulismu, »pysueitran«.

Vit hava í Føroyum onga trygd fyri, at vøran er goð so leingi ikki er

farið út um seinasta seludag.

Seinasti seludagur er treytaður av, at vøran verður goymd í t.d. fimm stigum. Hesum er eftirlit við í Danmark.

Men ongin hyggur eftir, hvussu vøran verður goymd á veg til Føroya og í Føroyum.

Dagsetingin er onki goðskumerki. Hon sigur bert, hvussu leingi vøran heldur sær, verður hon goymd rætt.